

1

Ο Ντιουκ Ράσελ δεν ήταν ένοχος για τα ανείπωτα εγκλήματα για τα οποία έχει καταδικαστεί, αλλά παρ' όλα αυτά, σε μία ώρα και σαράντα πέντε λεπτά θα τον εκτελέσουν. Όπως συμβαίνει πάντα αυτές τις τρομερές νύχτες, το ρολόι μοιάζει να τρέχει πιο γρήγορα καθώς πλησιάζουν οι τελευταίες στιγμές. Έχω υπομείνει δύο τέτοιες αντίστροφες μετρήσεις σε άλλες πολιτείες. Η μία ολοκληρώθηκε και ο άνθρωπός μου είπε τα τελευταία του λόγια. Η άλλη σταμάτησε ως εκ θαύματος λίγο πριν από το φίνις.

Όμως δεν έχει σημασία αν τρέχει το ρολόι – δεν πρόκειται να γίνει τίποτα, απόψε τουλάχιστον. Αυτοί που κάνουν κουμάντο στην Αλαμπάμα μπορεί μια μέρα να καταφέρουν να σερβίρουν στον Ντιουκ το τελευταίο του γεύμα και μετά να του καρφώσουν τη βελόνα στο μπράτσο, όμως αυτό δεν θα γίνει απόψε. Ο Ντιουκ είναι θανατοποινίτης μόλις εννιά χρόνια τώρα. Ο μέσος όρος σε αυτή την πολιτεία είναι δεκαπέντε. Τα είκοσι χρόνια δεν είναι κάτι ασυνήθιστο. Υπάρχει μια έφεση που γυρίζει από αρμόδιο σε αρμόδιο κάπου στο Ενδέκατο Περιφερειακό Δικαστήριο στην Ατλάντα, και όταν μέσα σε μία ώρα θα καταλήξει στο γραφείο του σωστού νομικού γραμματέα, η

εκτέλεση θα ανασταλεί. Ο Ντιουκ θα επιστρέψει στη φρίκη της απομόνωσης και θα ζήσει για να πεθάνει μια άλλη μέρα.

Είμαι πελάτης μου τέσσερα χρόνια τώρα. Τον υπερασπίζει επίσης ένα τεράστιο δικηγορικό γραφείο στο Σικάγο που έχει δουλέψει χιλιάδες ώρες δωρεάν, και μια ομάδα κατά της θανατικής ποινής με έδρα το Μπέρμιγχαμ και λιγοστό προσωπικό. Πριν από τέσσερα χρόνια, όταν πείσθηκα ότι ήταν αθώος, μπήκα κι εγώ στην ομάδα ως αιχμή του δόρατος. Αυτή τη στιγμή έχω πέντε υποθέσεις, όλες καταδίδες σε θάνατο λόγω δικαστικής πλάνης, κατά τη γνώμη μου τουλάχιστον.

Έχω δει έναν πελάτη μου να πεθαίνει. Εξακολουθώ να πιστεύω ότι ήταν αθώος, απλώς δεν μπόρεσα να το αποδείξω έγκαιρα. Ένας είναι υπεραρκετός.

Για τρίτη φορά σήμερα μπαίνω στην πτέρυγα θανατοποινιτών της Αλαμπάμα και σταματώ μπροστά στον ανιχνευτή μετάλλων στην είσοδο, όπου δύο συνοφρυωμένοι δεσμοφύλακες προστατεύουν την περιοχή τους. Ο ένας κρατά ένα κλίπμπορντ και ο άλλος με κοιτάζει σαν να έχει ξεχάσει το όνομά μου μετά την τελευταία επίσκεψή μου πριν από δύο ώρες.

«Κάλεν Ποστ», του λέω. «Για τον Ντιουκ Ράσελ».

Διαβάζει το κλίπμπορντ σαν να περιέχει ζωτικές πληροφορίες, βρίσκει αυτό που θέλει, και μου δείχνει με ένα νεύμα ένα πλαστικό καλαθί πάνω στον μικρό ταινιόδρομο. Βάζω εκεί τον χαρτοφύλακα και το κινητό μου, όπως και τις προηγούμενες φορές.

«Ρολόι και ζώνη;» ρωτάω σαν εξυπνάκιας.

«Όχι», γρυλίζει αυτός με προσπάθεια. Περνάω από τον ανιχνευτή, δεν χτυπάει, και για άλλη μια φορά ένας συνήγορος καταφέρνει να μπει στην πτέρυγα θανατοποινιτών χωρίς οπλισμό περνώντας όλες τις δέουσες διαδικασίες. Παίρνω τον χαρ-

τοφύλακα και το κινητό μου και ακολουθώ τον άλλο φρουρό σε έναν γυμνό διάδρομο μέχρι που φτάνουμε σε ένα τείχος από μεταλλικές μπάρες. Κάνει ένα νεύμα, πατάει τον διακόπτη, οι μπάρες παραμερίζουν, και ακολουθούμε έναν άλλο διάδρομο, προχωρώντας πιο βαθιά στο άθλιο κτίριο. Μετά από μια στροφή, κάμποσα άτομα περιμένουν έξω από μια μεταλλική πόρτα χωρίς παραθυράκι. Τέσσερις φοράνε στολή, δύο κοστούμια. Ο ένας από τους δύο είναι ο διευθυντής της φυλακής.

Με κοιτάζει σοβαρός και πλησιάζει. «Έχεις ένα λεπτό;»

«Ένα, όχι παραπάνω», απαντάω. Απομακρυνόμαστε από τους άλλους για να μιλήσουμε ιδιαιτέρως. Δεν είναι κακός τύπος, απλώς κάνει τη δουλειά του, στην οποία μάλιστα είναι καινούργιος, έτσι δεν έχει ξανακάνει εκτέλεση. Είναι επίσης εχθρός, και ό,τι κι αν θέλει δεν θα το πάρει από μένα.

Στεκόμαστε κοντά κοντά σαν φιλαράκια και μου ψιθυρίζει. «Πώς τα βλέπεις τα πράγματα;»

Κοιτάζω γύρω σαν να θέλω να αξιολογήσω την κατάσταση. «Τι να πω, δεν ξέρω, εμένα μου δείχνει για εκτέλεση».

«Έλα τώρα, Ποστ. Οι δικηγόροι μας λένε ότι θα γίνει».

«Οι δικηγόροι σας είναι ηλίθιοι. Την έχουμε ξανακάνει αυτή τη συζήτηση».

«Έλα τώρα, Ποστ. Ποιες είναι οι πιθανότητες αυτή τη στιγμή».

«Πενήντα πενήντα», λέω. Είναι ψέματα.

Αυτό τον μπερδεύει και δεν είναι σίγουρος πώς να απαντήσει. «Θέλω να δω τον πελάτη μου», λέω.

«Βέβαια», απαντάει πιο δυνατά, σαν να έχει εκνευριστεί. Δεν πρέπει να φανεί ότι συνεργάζεται μαζί μου, έτσι φεύγει φουριόζος. Οι φρουροί κάνουν πίσω, ενώ ο ένας ανοίγει την πόρτα.

Μέσα στον Θάλαμο Αναμονής, ο Ντιουκ είναι ξαπλωμένος σε ένα ράντζο με τα μάτια κλειστά. Λόγω της περίπτωσης, οι κανονισμοί τού επιτρέπουν μια μικρή έγχρωμη τηλεόραση για να δει ό,τι θέλει. Ο ήχος είναι κλειστός, αλλά δείχνει ένα καλωδιακό δελτίο ειδήσεων όπου παραληρούν για τις πυρκαγιές στην Καλιφόρνια. Η αντίστροφη μέτρηση για την εκτέλεσή του δεν είναι σημαντική είδηση στο εθνικό μέτωπο.

Όταν έρθει η ώρα μιας εκτέλεσης, κάθε πολιτεία με θανατική ποινή έχει τις δικές της ανόητες τελετουργίες, που έχουν πάντα σκοπό να δίνουν όσο το δυνατόν πιο δραματικό τόνο. Εδώ επιτρέπουν επισκέψεις μελών της οικογένειας με πλήρη σωματική επαφή σε ένα μεγάλο δωμάτιο επισκέψεων. Στις 10 μ.μ. μετακινούν τον καταδικασμένο στον Θάλαμο Αναμονής, που είναι δίπλα στον Θάλαμο Εκτέλεσης, όπου θα τον σκοτώσουν. Μπορούν να καθίσουν μαζί του ένας εφημέριος και ένας δικηγόρος, αλλά κανένας άλλος. Του σερβίρουν το τελευταίο γεύμα γύρω στις 10:30, και μπορεί να παραγγείλει ό,τι θέλει εκτός από αλκοόλ.

«Πώς τα πας;» ρωτάω, κι αυτός ανακάθεται και χαμογελάει.

«Μια χαρά, ποτέ δεν ήμουν καλύτερα. Κανένα νέο;»

«Όχι ακόμη, αλλά είμαι ακόμη αισιόδοξος. Θα μάθουμε κάτι γρήγορα».

Ο Ντιουκ Ράσελ είναι τριάντα οκτώ χρόνων, λευκός, και πριν συλληφθεί για βιασμό και φόνο, το ποινικό του μητρώο ήταν μόνο δύο περιστατικά οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ και κάμποσες κλήσεις για παραβίαση του ορίου ταχύτητας. Κανένα περιστατικό βίας. Στα νιάτα του ήταν τύπος που τριγύριζε σε πάρτι και έκανε φασαρίες, αλλά μετά από εννιά χρόνια στην απομόνωση έχει ηρεμήσει. Η δουλειά μου είναι να τον αποφυλακίσω, κάτι που αυτή τη στιγμή μοιάζει με τρελό όνειρο.

Παίρνω το τηλεκοντρόλ και βάζω ένα κανάλι του Μπέρμιγχαμ, αλλά αφήνω τον ήχο κλειστό.

«Δείχνεις πολύ σίγουρος», μου λέει.

«Γιατί όχι; Δεν θα μου κάνουν εμένα την ένεση».

«Είσαι αστείος τύπος, Ποστ».

«Ηρέμησε, Ντιουκ».

«Να ηρεμήσω;» Κατεβάζει τα πόδια του στο πάτωμα και χαμογελάει πάλι. Όντως δείχνει μάλλον ήρεμος, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες. Γελάει και λέει: «Θυμάσαι τον Λάκι Σκέλτον;».

«Όχι».

«Τελικά τον εκτέλεσαν πριν από πέντε χρόνια, αλλά στο μεταξύ του είχαν σερβίρει τρία τελευταία γεύματα. Περπάτησε τρεις φορές στη σανίδα μέχρι να του δώσουν το τελικό σπρώξιμο. Πίτσα με λουκάνικα και κόκα-κόλα κεράσι».

«Κι εσύ τι παρήγγειλες;»

«Μπριζόλα και τηγανητές πατάτες, και μια εξάδα μπίρες».

«Μην είσαι σίγουρος για τις μπίρες».

«Θα με βγάλεις από δω μέσα, Ποστ;»

«Όχι απόψε, αλλά το δουλεύω».

«Έτσι και βγω, θα πάω κατευθείαν σε ένα μπαρ και θα πίνω κρύες μπίρες μέχρι να πέσω ξερός».

«Θα 'ρθω κι εγώ μαζί σου. Να ο κυβερνήτης». Εμφανίζεται στην οθόνη και ανεβάζω τη φωνή.

Στέκεται μπροστά σε μια σειρά μικρόφωνα με τους προβολείς από τις τηλεοπτικές κάμερες να τον λούζουν. Σκούρο κοστούμι, γραβάτα λαχούρι, άσπρο πουκάμισο, κάθε βαμμένη τρίχα των μαλλιών του τζελαρισμένη με απόλυτη ακρίβεια. Κινοούμενη διαφήμιση προεκλογικής εκστρατείας. Έχοντας την κατάλληλη έκφραση για να δείξει το βάρος της απόφασης που πήρε, λέει: «Επανεξέτασα διεξοδικά την υπόθεση του κυρίου

Ράσελ και τη συζήτησα σε βάθος με τους ερευνητές μου. Συναντήθηκα επίσης με την οικογένεια της Έμιλι Μπρουν, του θύματος των εγκλημάτων του κυρίου Ράσελ, και η οικογένεια είναι ενάντια σε κάθε ένδειξη επιείκειας. Αφού εξέτασα όλες τις πλευρές αυτής της υπόθεσης, αποφάσισα να αφήσω την καταδίκη του σε ισχύ. Η δικαστική εντολή θα παραμείνει ενεργή και η εκτέλεση θα προχωρήσει. Επομένως, δεν θα δοθεί χάρη στον κύριο Ράσελ». Το ανακοινώνει με το πιο δραματικό ύφος που μπορεί να επιστρατεύσει, μετά υποκλίνεται και οπισθοχωρεί αργά από τις κάμερες, με τη μεγάλη παράστασή του να έχει ολοκληρωθεί. Ο Έλβις έφυγε από το κτίριο. Πριν από τρεις μέρες βρήκε τον χρόνο για να μου παραχωρήσει μια ακρόαση δεκαπέντε λεπτών, μετά την οποία μίλησε για την «ιδιωτική» συζήτησή μας με τους ευνοούμενους δημοσιογράφους του.

Αν η επανεξέταση της υπόθεσης ήταν τόσο διεξοδική όσο είχε ισχυριστεί, θα ήξερε ότι ο Ντιουκ Ράσελ δεν είχε καμία σχέση με τον βιασμό και φόνο της Έμιλι Μπουν πριν από έντεκα χρόνια. Κλείνω πάλι τη φωνή. «Καμία έκπληξη», λέω.

«Έχει δώσει ποτέ χάρη;» ρωτάει ο Ντιουκ.

«Όχι βέβαια».

Ακούγεται ένα δυνατό χτύπημα και μετά ανοίγει η πόρτα. Μπαίνουν δύο φρουροί και ένας σπρώχνει ένα καροτσάκι με το τελευταίο γεύμα. Το αφήνουν και αποχωρούν. Ο Ντιουκ κοιτάζει την μπριζόλα και τις τηγανητές πατάτες, και μια μάλλον λεπτή φέτα κέικ σοκολάτα. «Δεν έφεραν μπίρα», λέει.

«Έφεραν παγωμένο τσάι».

Κάθεται στο ράντζο κι αρχίζει να τρώει. Το φαγητό μυρίζει υπέροχα και συνειδητοποιώ ότι έχω να φάω τουλάχιστον είκοσι τέσσερις ώρες. «Θέλεις καμιά πατάτα;» με ρωτάει.

«Όχι, ευχαριστώ».

«Δεν μπορώ να τα φάω όλα αυτά. Για κάποιον λόγο δεν έχω πολλή όρεξη».

«Πώς ήταν η μαμά σου;»

Βάζει στο στόμα του ένα μεγάλο κομμάτι κρέας και μασάει αργά. «Όχι πολύ καλά, όπως φαντάζεσαι. Πολλά δάκρυα. Φρίκη».

Το κινητό στην τσέπη μου δονείται και το βγάζω. Κοιτάζω την αναγνώριση κλήσης και λέω: «Να το». Χαμογελάω στον Ντιουκ και λέω γεια. Είναι ο νομικός γραμματέας από το Ενδέκατο Περιφερειακό Δικαστήριο, ένας τύπος που τον ξέρω πολύ καλά, και με πληροφορεί ότι ο προϊστάμενός του δικαστής μόλις υπέγραψε μια δικαστική εντολή που αναστέλλει την εκτέλεση με το σκεπτικό ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος για να εξακριβωθεί αν ο Ντιουκ Ράσελ είχε δίκαιη δίκη. Τον ρωτάω πότε θα ανακοινωθεί η αναστολή και μου λέει αμέσως.

Κοιτάζω τον πελάτη μου και του λέω: «Πήρες αναστολή. Δεν έχει βελόνα απόψε. Πόσο θα σου πάρει να τελειώσεις την μπριζόλα;».

«Πέντε λεπτά», απαντάει με ένα πλατύ χαμόγελο καθώς κόβει κι άλλο κρέας.

«Μπορείς να μου δώσεις δέκα λεπτά;» ρωτάω τον γραμματέα. «Ο πελάτης μου θα ήθελε να τελειώσει το τελευταίο του γεύμα». Αρχίζουμε τα μπρος-πίσω και τελικά συμφωνούμε στα επτά λεπτά. Τον ευχαριστώ, κλείνω το τηλέφωνο, και πατάω έναν άλλο αριθμό. «Τρώγε γρήγορα», του λέω. Ξαφνικά του έχει ανοίξει η όρεξη και τρώει λαίμαργα.

Ο αρχιτέκτονας της εσφαλμένης καταδίκης του Ντιουκ είναι ο εισαγγελέας μιας μικρής πόλης, ονόματι Τσαντ Φάλραϊτ. Αυτή τη στιγμή περιμένει στο διοικητικό κτίριο της φυλακής ένα χιλιόμετρο απόσταση, έτοιμος να ζήσει την πιο περήφανη στιγ-

μή της καριέρας του. Νομίζει ότι στις 11:30 θα τον συνοδεύσουν σε ένα βαν της φυλακής μαζί με την οικογένεια Μπρουν και τον τοπικό σερίφη, και θα τον φέρουν εδώ στην πτέρυγα των θανατοποινιτών, όπου θα τον οδηγήσουν σε ένα μικρό δωμάτιο με ένα μεγάλο παράθυρο καλυμμένο με κουρτίνα. Θα καθίσουν εκεί, νομίζει ο Τσαντ, και θα περιμένουν τη στιγμή που οι φρουροί θα δέσουν τον Ντιουκ στο φορείο με ορούς στα μπράτσα, και θα παραμερίσουν δραματικά την κουρτίνα.

Για έναν εισαγγελέα, δεν υπάρχει μεγαλύτερο κατόρθωμα από το να παρακολουθήσει την εκτέλεση κάποιου που έχει πετύχει ο ίδιος την καταδίκη του.

Ο Τσαντ, όμως, δεν πρόκειται να ζήσει αυτή την ευτυχισμένη στιγμή. Πατάω τον αριθμό του και απαντάει γρήγορα. «Εδώ Ποστ», λέω. «Σε παίρνω από την πτέρυγα θανατοποινιτών να σου πω τα κακά νέα. Το Ενδέκατο Περιφερειακό μόλις έδωσε αναστολή. Φαίνεται ότι θα γυρίσεις πίσω στη Βερόνα με την ουρά στα σκέλια».

Τραυλίζει λίγο και καταφέρνει να πει: «Τι διάβολο;».

«Με άκουσες, Τσαντ. Η κάλπικη καταδίκη σου καταρρέει. Απόψε πλησίασες να τον φας, και μάλιστα πλησίασες πολύ, αλλά μέχρι εδώ ήταν, δεν πρόκειται να ξαναπλησιάσεις έστω και τόσο. Το Ενδέκατο Περιφερειακό έχει αμφιβολίες για το πόσο δίκαιη ήταν η δίκη του, έτσι στέλνει την υπόθεση πίσω. Τελείωσε, Τσαντ. Λυπάμαι που σου χάλασα τη μεγάλη στιγμή».

«Τι αστείο είναι αυτό, Ποστ;»

«Α, βέβαια, αστείο. Έχουμε ξεκαρδιστεί στα γέλια εδώ στην πτέρυγα. Το διασκεδάσες μιλώντας με τους δημοσιογράφους όλη μέρα, τώρα διασκεδάσε και μ' αυτό». Αν έλεγα ότι τον σιχάνομαι αυτόν τον τύπο, θα έλεγα λίγα.

Κλείνω το τηλέφωνο και κοιτάζω τον Ντιουκ, που έχει πέ-

σει με τα μούτρα και τρώει. Με το στόμα του γεμάτο, ρωτάει: «Μπορείς να πάρεις τη μάνα μου;».

«Όχι. Μόνο δικηγόροι μπορούν να χρησιμοποιήσουν κινητά εδώ μέσα. Θα το μάθει γρήγορα όμως. Κάνε γρήγορα». Κατεβάζει την μπουκιά του με τσάι και ρίχνεται στο κέικ. Παίρνω το τηλεκοντρόλ και δυναμώνω τον ήχο. Καθώς ξύνει τα τελευταία υπολείμματα από το πιάτο του, εμφανίζεται στην οθόνη ένας λαχανιασμένος ρεπόρτερ που κάνει ρεπορτάζ από κάπου στη φυλακή και χάνοντας τα λόγια του μας λέει ότι δόθηκε αναστολή. Δείχνει σαστισμένος και μπερδεμένος, και γύρω του επικρατεί σύγχυση.

Μέσα σε δευτερόλεπτα ακούγεται ένα χτύπημα στην πόρτα και μπαίνει ο διευθυντής. Βλέπει την τηλεόραση και λέει: «Τα ακούσατε, φαντάζομαι;».

«Ναι. Διευθυντά, λυπάμαι που χαλάσαμε το πάρτι. Πες στα παιδιά σου να σταματήσουν τις προετοιμασίες, και σε παρακαλώ, κάλεσε ένα βαν για μένα».

Ο Ντιουκ σκουπίζει το στόμα του με το μανίκι, αρχίζει να γελάει, και λέει: «Μην έχεις τόσο απογοητευμένο ύφος, κύριε διευθυντά».

«Όχι, στην πραγματικότητα χαίρομαι», λέει, αλλά η αλήθεια είναι φανερή. Μιλούσε κι αυτός όλη μέρα στους δημοσιογράφους απολαμβάνοντας τα φώτα της δημοσιότητας. Ξαφνικά όμως, η θριαμβευτική επέλασή του προς το αντίπαλο τέρμα πήρε τέλος όταν έχασε την μπάλα λίγο πριν από το γκολ.

«Φεύγω», λέω και σφίγγω το χέρι του Ντιουκ.

«Ευχαριστώ, Ποστ», λέει.

«Θα τα πούμε». Πηγαίνω προς την πόρτα λέγοντας στον διευθυντή: «Σε παρακαλώ, δώσε τους χαιρετισμούς μου στον κυβερνήτη».

Με συνοδεύουν έξω από το κτίριο όπου ο κρύος αέρας με σοκάρει και με αναζωογονεί. Ένας φρουρός με πηγαίνει σε έναν βαν της φυλακής μερικά μέτρα πιο κάτω. Μπαίνω μέσα και κλείνει την πόρτα. «Στην μπροστινή πύλη», λέω στον οδηγό.

Καθώς διασχίζουμε την τεράστια έκταση του Σωφρονιστικού Ιδρύματος Χόλμαν, νιώθω ξαφνικά εξάντληση και πείνα. Και ανακούφιση. Κλείνω τα μάτια μου, παίρνω μια βαθιά ανάσα, και συνειδητοποιώ το θαύμα που έγινε. Ο Ντιουκ θα ζήσει. Του έσωσα τη ζωή προς το παρόν. Θα χρειαστεί άλλο ένα θαύμα για να του εξασφαλίσω την ελευθερία του.

Η διεύθυνση της φυλακής, για λόγους που γνωρίζει μόνο η ίδια, έχει επιβάλει πλήρη αποκλεισμό τις τελευταίες πέντε ώρες, λες και φοβάται ότι εξοργισμένοι κρατούμενοι μπορεί να μετατραπούν σε όχλο τύπου Βαστίλης και να κάνουν έφοδο στην πτέρυγα θανατοποινιτών για να σώσουν τον Ντιουκ. Τώρα ο αποκλεισμός χαλαρώνει, η έξαψη έχει πάρει τέλος. Οι πρόσθετες δυνάμεις που έχουν έρθει για να διατηρήσουν την τάξη αποσύρονται, κι εγώ το μόνο που θέλω είναι να φύγω. Έχω παρκάρει σε ένα μικρό άδειο οικόπεδο κοντά στην μπροστινή πύλη, όπου τα τηλεοπτικά συνεργεία μαζεύουν τον εξοπλισμό τους και φεύγουν. Ευχαριστώ τον οδηγό, μπαίνω στο μικρό μου τζιπ Φορντ, και φεύγω ολοταχώς. Τρία χιλιόμετρα πιο κάτω σταματάω μπροστά σε ένα κλειστό κατάστημα για να κάνω ένα τηλεφώνημα.

Τον λένε Μαρκ Κάρτερ. Λευκός, τριάντα τριών χρόνων, ζει σε ένα μικρό νοικιασμένο σπίτι στην κωμόπολη Μπέιλις, δεκαπέντε χιλιόμετρα από τη Βερόνα. Έχω στους φακέλους μου φωτογραφίες με το σπίτι, το φορτηγάκι του και τη φιλενάδα του με την οποία συζεί. Πριν από δέκα χρόνια, ο Κάρτερ βίασε και σκότωσε την Έμιλι Μπρουν, και τώρα το μόνο που έχω να κάνω είναι να το αποδείξω.

Χρησιμοποιώντας ένα κινητό μιας χρήσης, παίρνω το κινητό του, που υποτίθεται ότι δεν θα έπρεπε να έχω. Μετά από πέντε κουδουνίσματα λέει «Εμπρός».

«Ο Μαρκ Κάρτερ;»

«Ποιος είναι;»

«Δεν με ξέρεις, Κάρτερ, αλλά παίρνω από τη φυλακή. Ο Ντιουκ Ράσελ πήρε αναστολή, έτσι σε πληροφορώ ότι η υπόθεσή του είναι ακόμη σε εξέλιξη. Βλέπεις τηλεόραση;»

«Ποιος είναι;»

«Σίγουρα βλέπεις τηλεόραση, Κάρτερ. Κάθεσαι εκεί με την γκόμενά σου και παρακαλās και προσεύχεσαι να εκτελέσουν τον Ντιουκ για το δικό σου έγκλημα. Είσαι ένα απόβρασμα, Κάρτερ, θέλεις να τον δεις να πεθαίνει για κάτι που έκανες εσύ. Είσαι δειλός».

«Έλα να μου το πεις κατάμουτρα αυτό».

«Α, θα σου το πω μια μέρα στο δικαστήριο. Θα βρω αποδείξεις και σε λίγο ο Ντιουκ θα αθωωθεί. Και θα πάρεις εσύ τι θέση του. Έρχομαι να σε πιάσω, Κάρτερ».

Κλείνω το τηλέφωνο πριν προλάβει να πει τίποτε άλλο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Η έμπνευση για αυτό το βιβλίο είχε δύο πηγές. Η πρώτη ήταν ένας χαρακτήρας, η δεύτερη μία πλοκή.

Πρώτα, ο χαρακτήρας. Πριν από δεκαπέντε χρόνια περίπου ερευνούσα μια υπόθεση στην Οκλαχόμα όταν βρήκα ένα κιβώτιο με έγγραφα με την ένδειξη «Centurion Ministries». Εκείνη την εποχή γνώριζα ελάχιστα πράγματα για τις προσπάθειες αποφυλάκισης αθώων και δεν είχα ξανακούσει για τη Centurion. Ρώτησα εδώ κι εκεί, και τελικά πήγα στα γραφεία τους στο Πρίνστον του Νιου Τζέρσι.

Ο Τζέιμς Μακλόσκι ίδρυσε τη Centurion Ministries το 1980, ενώ ήταν ακόμη φοιτητής θεολογίας. Δουλεύοντας ως εφημέριος σε εκκλησία, γνώρισε έναν φυλακισμένο που επέμενε ότι ήταν αθώος. Ο Τζιμ τελικά τον πίστεψε και άρχισε την προσπάθεια να αποδείξει την αθωότητά του. Η αποφυλάκισή του ενέπνευσε τον Τζιμ να αναλάβει μια δεύτερη υπόθεση και μετά μια τρίτη. Επί σαράντα χρόνια σχεδόν, ο Τζιμ ταξιδεύει στη χώρα, συνήθως μόνος, και σκαλίζει για να ανακαλύψει χαμένα στοιχεία και δυσεύρετους μάρτυρες, σε αναζήτηση της αλήθειας.

Μέχρι σήμερα, εξήντα τρεις άντρες και γυναίκες χρωστούν την ελευθερία τους στον Τζιμ και την αφοσιωμένη ομάδα της Centurion Ministries. Η ιστοσελίδα τους αφηγείται πολύ καλύτερα την ιστορία τους. Ρίξτε μια ματιά, και αν σας περισσεύουν μερικά δολάρια, στείλτε τους μια επιταγή. Όσο περισσότερα χρήματα έχουν τόσο περισσότερους αθώους αποφυλακίζουν.

Η πλοκή του βιβλίου βασίζεται δυστυχώς σε μια αληθινή ιστορία, και αφορά έναν φυλακισμένο στο Τέξας, τον Τζο Μπράιαν. Πριν από τριάντα χρόνια ο Τζο καταδικάστηκε άδικα για τον φόνο της γυναίκας του, ένα φρικτό έγκλημα που συνέβη νύχτα ενώ ο Τζο κοιμόταν στο δωμάτιο του ξενοδοχείου του δύο ώρες μακριά. Η έρευνα ήταν γεμάτη λάθη από την αρχή. Ο πραγματικός δολοφόνος δεν ανακαλύφθηκε ποτέ, αλλά σημαντικά στοιχεία δείχνουν έναν πρώην αστυνομικό που αυτοκτόνησε το 1996.

Η εισαγγελία δεν μπορούσε να αποδείξει κάποιο κίνητρο που θα έκανε τον Τζο να σκοτώσει τη γυναίκα του, γιατί απλούστατα τέτοιο κίνητρο δεν υπήρχε. Ο γάμος τους δεν είχε προβλήματα. Το μοναδικό τεκμήριο που υποτίθεται ότι τον συνέδεε με το έγκλημα ήταν ένας μυστηριώδης φακός που βρέθηκε στο πορτμπαγκάζ του αυτοκινήτου του. Ένας εμπειρογνώμονας είπε στους ενόρκους ότι οι μικροσκοπικές κηλίδες που βρέθηκαν πάνω του ήταν αίμα του θύματος. Επομένως, δήλωσε ο εμπειρογνώμονας, ο φακός ήταν παρών στον τόπο του εγκλήματος, παρόλο που δεν βρέθηκε εκεί αλλά στο αυτοκίνητο.

Η μαρτυρία του εμπειρογνώμονα ήταν αβάσιμη, γεμάτη εικασίες και χωρίς επιστημονική βάση. Το δικαστήριο του επέτρεψε επίσης να διατυπώσει τη θεωρία ότι ο Τζο μάλλον έκανε ντους μετά τον φόνο για να απαλλαγτεί από τις κηλίδες αίματος, παρόλο που δεν υπήρχε καμία απόδειξη για αυτό. Αργό-

τερα ο εμπειρογνώμονας υπαναχώρησε και αναίρεσε αυτές τις εκτιμήσεις του.

Ο Τζο θα έπρεπε να αθωωθεί και να αποφυλακιστεί εδώ και χρόνια, αλλά αυτό δεν έχει συμβεί ακόμη. Η υπόθεσή του μαζεύει σκόνη στο Εφετείο του Τέξας. Είναι εβδομήντα εννιά χρόνων και η υγεία του επιδεινώνεται. Στις 4 Απριλίου 2019 απορρίφθηκε για έβδομη φορά το αίτημά του για αποφυλάκιση υπό επιτήρηση.

Τον Μάιο του 2018, το *New York Times Magazine* σε συνεργασία με τη μη κερδοσκοπική δημοσιογραφική οργάνωση Pro-Publica δημοσίευσαν ένα άρθρο σε δύο μέρη για την υπόθεση του Τζο. Είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα ερευνητικής δημοσιογραφίας. Η δημοσιογράφος Πάμελα Κόλοφ εξέτασε αριστοτεχνικά κάθε πλευρά του εγκλήματος και της δίκης, καθώς και την κατάρρευση του δικαστικού συστήματος.

Έτσι, ευχαριστώ στον Τζιμ Μακλόσκι και τον Τζο Μπράιαν για τις ιστορίες τους. Είναι πραγματικά λυπηρό που ο Τζιμ δεν ανακάλυψε την υπόθεση του Τζο πριν από τριάντα χρόνια. Ευχαριστώ την Πάμελα Κόλοφ για την εξαιρετική δουλειά της και για την παρουσίαση της υπόθεσης σε ένα πολύ ευρύτερο ακροατήριο.

Ευχαριστώ επίσης τον Πολ Καστελέιρο, την Κέιτ Τζέρμοντ, τον Μπράιαν Στίβενσον, τον Μαρκ Μέσλερ, τη Μάντι Ντελόουν και την Ντέιρντρ Ενράιτ.